

قوامی ماسوله ، سپیده

مقدمه ای بر لوازم حقوقی استقرار دولت سبز / مولف سپیده قوامی ماسوله ؛
ویراستار فریبا صالحی . -- تهران : قاب سبز ، ۱۳۸۳.

ISBN : 964-94873-8-7 : ۱۲۰۰۰ ریال

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا .

کتابنامه : ص . ۷۰-۷۲ .

۱. سیاست محیط زیست -- جنبه های اجتماعی . ۲. محیط زیست -- مدیریت .

۳. محیط زیست -- قوانین و مقررات -- ایران .

الف . عنوان .

۳۴۳/۷۰۵

م ۷ ق ۹ / ۱۷۰ GE

۸۳-۴۰ ۱۵۴ م

کتابخانه ملی ایران

عنوان : مقدمه ای بر لوازم حقوقی استقرار دولت سبز

مؤلف : سپیده قوامی ماسوله

ویراستار : فریبا صالحی

صفحه آرائی : هاله انتظار خیر

طرح روی جلد : مریم مجتهدی

نظارت فنی و چاپ : شاهین محمد نژاد

لیتو گرافی و چاپ : راد نگار

صحافی : سیدین

نوبت چاپ : اول

تاریخ انتشار : ۱۳۸۴

تیراژ : ۲۰۰۰ نسخه

ناشر : موسسه فرهنگی و هنری قاب سبز

شابک : ۹۶۴-۹۴۸۷۳-۸-۷

فهرست

پیشگفتار

۱

مقدمه

۲

بخش اول - تعاریف و کلیات

۵

بخش دوم - مروری بر روند اجرای دولت سبز در دو کشور آسیایی

۱۷

بخش سوم - لوازم استقرار دولت سبز

۵۱

بخش چهارم - مروری بر وضعیت موجود ایران

۶۵

نتیجه گیری

۸۷

منابع و مأخذ

۹۱

امروزه توجه به مسائل زیست محیطی و عملکردهای مرتبط با آن در هر کشور از ابعاد مورد توجه اقدامات دولتها محسوب می‌گردد و با توجه به عضویت جمهوری اسلامی ایران در اغلب کنوانسیونها و پروتکل‌های بین‌المللی زیست محیطی و تصویب قوانین و مقررات نوین مرتبط با این حوزه در مجلس شورای اسلامی بویژه تصویب یک بند مستقل در قانون بودجه سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ با عنوان نظام محیط زیست و مدیریت سبز که با تعبیر دولت سبز در برخی از حوزه‌های اجرایی مواجه گردید، این پرسشها مورد توجه قرار گرفت که تعریف دولت سبز چیست، ملاحظات حقوقی استقرار آن در یک کشور دارای چه ابعادی می‌باشد، وضعیت ایران جهت دستیابی به این عنوان چگونه می‌باشد و نیازهای حقوقی این استقرار در کشور چیست. پاسخگویی به این سوالات، انگیزه پیشنهاد و تصویب این تحقیق بوده است.

با توجه به نو بودن موضوع و تجربه بسیار کم در کشورهای مختلف جهان و تعابیر متعدد و مختلف نسبت به دولت سبز، بویژه مبانی حقوقی عملکرد کشورها و پیامدهای این عملکردها بمیزان بسیار اندکی انتشار یافته است و به همین دلیل جمع‌آوری اطلاعات مرتبط از مشکلات اساسی این تحقیق بوده است.

بدیهی است این تحقیق با توجه به محدودیت زمانی و عدم وجود مستندات پایه، گامی مقدماتی در جهت شناسایی روند اولیه و راهنمایی جهت فراهم نمودن ملاحظات حقوقی استقرار دولت سبز می‌باشد و مجموع مستندات و نتایج ارائه شده در این تحقیق می‌تواند بعنوان سند اولیه مورد استفاده دانشجویان و محققین گرامی قرار گیرد. باشد که رضایت حضرت احدیت را بهمراه داشته باشد. در اینجا برخورد لازم میداند از کلیه کسانی که بنحوی در تدوین و انتشار این اثر نقش داشته‌اند، تشکر و قدردانی گردد

سپیده قوامی ماسوله

کشور ایران با جمعیت قریب به ۷۰ میلیون نفر و مساحت ۱۹۵،۶۴۸،۱ کیلومتر مربع، با تنوع بسیار جدی و قابل ملاحظه آب و هوایی و جغرافیایی، دارای بودن نفت، گاز و منابع معدنی فراوان و پراکندگی قومی چشمگیر، با توجه به رشد جمعیت قابل توجه و افزایش نیاز سرانه با چالشهای زیست محیطی متعددی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی روبرو است که بعنوان نمونه می توان به محدودیت منابع آب، فرسایش خاک و تبعات آن، منابع محدود انرژیهای تجدیدناپذیر و کانیهای غیر سوختی، تخریب روزافزون زمینهای کشاورزی، تخریب زیستگاهها و توسعه اندک علمی و تکنولوژیکی در حوزه مهندسی محیط زیست اشاره نمود.

روند موجود می تواند وخیمتر و یا بهتر گردد. این امکان وجود دارد که بر اثر بروز ناملایمات احتمالی اقتصادی - اجتماعی، جنگ، افزایش ناملایمات طبیعی مثل سیل و زلزله، اتمام منابع تجدیدناپذیر و یا کاهش قابل توجه در آمد ملی شرایط ناپایدار گردیده و از توان اکولوژیکی کشور برای دستیابی به اهداف طراحی شده در برنامه های توسعه با سرعت بیشتری کاسته گردد و از سوی دیگر در صورت بکارگیری الگوهای شفاف مدیریت زیست محیطی در سطوح مختلف امکان بازگشت به روند مطلوب و دستیابی به آرمانهای مورد اشاره در چشم انداز بیست ساله، دور از انتظار نمی باشد.

با توجه به تصویب بند پ تبصره ۲۰ قانون بودجه در سالهای ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ توسط مجلس محترم شورای اسلامی در خصوص تخصیص منابعی برای نظام محیط زیست و مدیریت سبز در دستگاههای دولتی، این بحث مورد توجه قرار گرفت که کشور در جهت حرکت بسوی دولت سبز گام بر می دارد ولی از ملاحظه شواهد اولیه بنظر می رسد که مشکلات حقوقی متعددی در ابعاد قانونی، اجرایی و مدیریتی جهت دستیابی به این معنا در کشور وجود دارد و نیل به این مفهوم بیش از همه به شفاف سازی تعریف این موضوع بر می گردد.

در این تحقیق با توجه به ملاحظات حقوقی و تنگناها و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی موجود در کشور جهت دستیابی به دولت سبز، با نگاهی به تلاشهای بعمل آمده در سطح بین المللی چند سوال مطرح گردید از جمله اینکه:

- مفهوم دولت سبز چیست و منشاء آن از کدام تحولات حقوقی بین‌المللی بروز نموده است. تعریف آن دارای چه گستره‌ای می‌باشد و ملاحظات حقوقی مورد توجه در عملیاتی نمودن دولت سبز در کشورهای دیگر به چه نحو بوده است؟
- لوازم استقرار دولت سبز چه می‌باشند؟ که این سوال در چند بخش لوازم حقوقی، لوازم سیاسی، لوازم مدیریتی، لوازم اقتصادی و لوازم اجرایی مطرح می‌باشد.
- وضع موجود کشور چیست و نیازمندیهای حقوقی استقرار دولت سبز در ایران چه می‌باشند؟
براین اساس با مروری بر روند عملکرد زیست‌محیطی جهان و مروری بر تشکیل کنفرانسهای مختلف مربوطه و مصوبات آنها، با تحلیلی بر دلایل ناپایداری فعالیتهای توسعه‌ای جامعه بشری، بر لزوم اجرایی نمودن دولت سبز بعنوان الگویی جهت دستیابی به توسعه پایدار تاکید گردیده است. سپس با نگاهی بر روند اجرای این مفاهیم در کشور هندوستان، به این نکته پرداخته شده است که امکان دستیابی به دولت سبز برای همه کشورها به فراخور حال خودشان ممکن خواهد بود.
- در ادامه لوازم استقرار دولت سبز شامل لوازم قانونی، لوازم اجرایی و لوازم مدیریتی مورد بررسی قرار گرفت تا بتواند همانند آنچه در کنفرانس ژوهانسبورگ ۲۰۰۲ مورد تاکید قرار گرفت «توسعه پایدار از حرف تا عمل» روش تحقق این مفهوم را روشن نماید.
- آنگاه با مروری بر قوانین و مقررات موجود در کشور، تحلیل حقوقی مختصری بر مفاد زیست محیطی قانون برنامه سوم صورت پذیرفت تا مشکلات متداول حقوقی در خصوص مسائل زیست محیطی، حتی در قوانین مصوب که بالاترین رتبه توجه به مسائل زیست محیطی است، تشریح گردد و در پایان، بر اساس تحلیل حقوقی مفاهیم ارائه شده در بخشهای قبلی، تلاش شده تا نیازمندیهای حقوقی اولیه برای استقرار دولت سبز در ایران اسلامی ارائه گردد. %